

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Baranyi Márton

Hegemón-e Németország?

**A német hegemonia gyakorlati megnyilvánulásai az Európai Unió
intézményrendszerében**

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Nagy Sándor Gyula
habil. egyetemi docens

Budapest, 2021

Világgazdasági Tanszék

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Baranyi Márton

Hegemón-e Németország?

**A német hegemonia gyakorlati megnyilvánulásai az Európai Unió
intézményrendszerében**

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Nagy Sándor Gyula
habil. egyetemi docens

© Baranyi Márton

Tartalomjegyzék

1. Kutatási előzmények, a téma indoklása.....	4
2. Kutatásmódszertan	6
3. Az értekezés eredményei	9
4. Fontosabb felhasznált irodalom	14
5. A tágan értelmezett témával kapcsolatos saját publikációk jegyzéke	18

1. Kutatási előzmények, a téma indoklása

Az a tágan értelmezett kérdés, amely Németország Európán belüli hatalmát, helyét és szerepét kutatja és értelmezi, egyfajta bűvópatakként vonul végig Európa történelmében a 19. század végétől a jelenkorig. Mindez a német kérdésként azonosítható: bár a hangsúlyok az adott kortól és kontextustól függően változnak, a német kérdés alapvetően azt a dilemmát fogalmazza meg, hogy az egységes Németország megléte – hosszú távon – nem eredményezhet stabilitást és békét az európai kontinensen, tekintettel az egységes Németország (politikai és gazdasági) túlzott hatalmára és befolyására, ami kezelhetetlenül nagy Európán belül. A német kérdés 21. századi diskurzusa pedig arra vonatkozik, hogy az újraegyesült Németország milyen szerepet tölt be az Európai Unió politikai és gazdasági életében, mennyire tekinthető vezetőnek vagy akár hegemónnak az Európai Unióban. Megfogalmazódik továbbá a kérdés, hogy amennyiben elfogadjuk, hogy Németország az EU vezető hatalmává nőtte ki magát az elmúlt évtizedekben, úgy milyen különböző aspektusai vannak a német érdekérvényesítésnek?

A német egyesítést követően az elmúlt harminc év és az egységes Németország békés betagozódása az európai integráció keretei közé látszólag rácafolta a német kérdés érvényességére, amit leginkább annak szokás tulajdonítani, hogy Németország hatalmát immár beágyazottan, az Európai Unió keretein belül és azon keresztül gyakorolja. A tudományos érdeklődés az újkori (azaz német újraegyesítés utáni) német hatalommal kapcsolatban már a kilencvenes évek elején kialakult (általánosságban is, továbbá a Gazdasági és Monetáris Unió német mintára történő kiépítése kapcsán), ugyanakkor új erőre a 2010-es évtized második felében, az eurózóna válságát követően kapott. Az uniós válságkezelés ugyanis, ami leginkább a gazdasági ordoliberalizmus Németország általi propagálásában öltött testet, ismételten előtérbe helyezte a német hegemóniával kapcsolatos diskurzust. Ennek kapcsán kerültek előtérbe a vonatkozó szakirodalomban azok a megközelítések, amelyek a német kérdés visszatéréséről szólnak, illetve a vélt német hegemóniát jelzős szerkezettel illették (pl. vonakodó hegemón, együttműködő hegemón, beágyazott hegemón, saját akarat ellenére létrejött hegemón, monetáris hegemón, geo-ökonómiai kontextusban működő hegemónia stb.).

Mindezek mellett a kutatási téma kétségtelenül relevanciáját nem kizárólag a német kérdés örök aktualitása adja, hanem az is, hogy a német hatalom különböző aspektusainak Európai

Uniós intézményrendszeren belüli kutatása korántsem tekinthető teljesnek. A vonatkozó kutatások túlnyomó többsége Németország hegemoniájával kizárólag gazdasági értelemben foglalkozik, és elsősorban az ország eurózóna válságában, illetve az Gazdasági és Monetáris Unió kiépítésében történő ambivalens szerepére összpontosítanak. Ezzel szemben a disszertáció kifejezetten kerüli a szakirodalomban fellelhető, előbbiekben ismertett fő hullámot, helyette Németország hatalmát – különböző szempontok alapján – a főbb uniós intézményeken és jogalkotási folyamatokon keresztül vizsgálja.

A témaválasztás relevanciáját, továbbá az értekezés újdonságértékét két tényező adja: elsőként, újszerűnek tekinthető a bizonyítási mód és célkitűzés (lásd később), hogy a német hegemonia összetett kérdéskörének elemzése ne elméleti, hanem minél realisabb, gyakorlati síkon történjen, az uniós intézményrendszer átfogó vizsgálatán keresztül. Másodrészt fontos kiemelni, hogy – ismereteim szerint – eddig még nem történt meg a német hegemonia komplex, uniós intézményeken keresztül történő megközelítése és mérése, így e tekintetben a disszertáció rendelkezik némi újdonságértékkel.

A disszertáció aktualitása mellett szól továbbá, hogy a történelmi tapasztalatok alapján a német hegemonia kérdésköre nem tekinthető kizárólag német ügynek. A német kérdés sohasem csak a németeket érintette, tekintve, hogy a kérdéskör szorosan összefügg az európai stabilitással és az európai integráció sorsának alakulásával, így minden fontos aktuális kérdés, probléma többségének háttérében végső soron felsejlik a német hegemonia kérdésköre. Nem mellékes körülmény, hogy a német hegemonia aktualitása, jelenléte és dinamikája – az előzőek fényében – kifejezetten fontos az európai kontinens számára, de azon belül különösen Magyarországra nézvést is, amely nem csak, hogy közeli szomszédja Németországnak, de gazdasági szempontból függő viszonyban van a német gazdaság teljesítményétől. Ebből a viszonyrendszerből világosan következik, hogy miért is fontos a német hatalom lényegének és dinamikájának, Európai Unión belüli működésének megértése Németország partnereinek, szövetségeseinek, ezen belül is kiemelkedően Magyarországnak.

2. Kutatásmódszertan

A hegemonia kutatása kapcsán elsőként fontos megállapítani, hogy nincs egyetlen univerzális mérőszám, amellyel a hegemonia ténye és mértéke megállapítható lenne. Az átfogó, komplex mérőszám hiánya következtében a hegemonia tudományos igényességű megállapításához minél több, minél alaposabb vizsgálat sokasága látszik szükségesnek, hogy a közvetett átfogó kutatások következményeként körbeírható legyen a hegemonia egésze, mint jelenség. Az értekezés nívója, – és talán a legnagyobb hozzáadott értéke – hogy a feltételezett és sejtett német hegemoniának a gyakorlati, eddig nem kutatott aspektusait és az Európai Unió belüli megjelenési formáit kutatja és szemlélteti több szemszögből, átfogó és relatíve komplex módon a 2010-es évtized tekintetében, mindezt egy új módszertani mix kidolgozásával és alkalmazásával.

A disszertáció elméleti gerincét a hegemon stabilitás elmélete adja. A nemzetközi kapcsolatok ezen fontos teóriája ad magyarázatot a hegemon felemelkedésére és a hegemonia gyakorlati működésére: az elmélet szerint a nemzetközi rendszer alapvető instabilitása egy olyan entitás (hegemon hatalom) megjelenése által orvosolható, amelyik a nemzetközi rendszer szereplőinek viselkedésének szabályozására képes, ki tudja kényszeríteni a szabályok betartását különböző (gazdasági, katonai) eszközökkel, ezáltal stabilizálva a nemzetközi rendszert.

Az értekezés fő kérdését, miszerint hegemon-e Németország, öt hipotézis bizonyításával igyekszem megválaszolni. Az öt különböző hipotézis igazolásához eltérő módszertant, általánosságban elemző megközelítést alkalmazok.

A disszertáció **előzetes hipotézise** (H0) („A gazdasági adatsorok alátámasztják Németország gazdasági hegemoniáját az EU-n belül a 2011-2020-as időszakra vonatkozóan”) egy, már többször többek által alaposan körbejárt területet vesz górcső alá, és a legfontosabb gazdasági adatsorok historikus ismertetésével és (statisztikai) elemzésével bizonyítja, hogy Németország – gazdasági értelemben – megkérdőjelezhetetlen domináns szerepet játszik a többi uniós tagállamhoz képest.

Az **első hipotézis** („Németország EU-n belüli hegemoniája tetten érhető az uniós intézményeket vezető tisztviselők körében tapasztalható fokozódó német tényerésben a 2011-

2020-as időszakban”) az uniós intézményrendszer személyzeti dimenzióját vizsgálja kettős bontásban. A hipotézis egyrészt – közérdekű adatigénylés keretei között szerzett adatoknak köszönhetően – az EU legnagyobb intézményében, az Európai Bizottságban vizsgálja a német tisztviselők arányát az elmúlt tíz éves időszakra nézvést. Másodsorban, egy komplex, intézményi hatalmat számoló és megjelenítő modell kialakítására kerül sor, amely arra keresi a választ, hogy a német tisztviselők milyen szerepet játszanak az egyes uniós intézmények vezetésében, az egész uniós intézményrendszer irányításában. Az intézményi-hatalmi modell historikusan (tíz évre visszamenőleg, évente hozzávetőlegesen száz vezető uniós pozíciót vizsgálva) elemzi az uniós intézmények legfelső vezetői karát nemzetiségi szempontból úgy, hogy a különböző uniós intézmények/testületek vezető tisztségeihez allokált, differenciált pontszámok aggregálása alapján egy olyan osztályozási sorrendet állít fel a tagállami háttér alapján, historikus módon, amely demonstrálni tudja az egyes tagállamok súlyát, és amely alapján rangsorolni lehet az Európai Unió tagállamait. A modell az előbbieket alapján képes megjeleníteni és szemléltetni a német vezető tisztviselők súlyát, és így közvetve Németország súlyát a többi tagállamhoz képest.

A **második hipotézis** („Németország EU-n belüli vezető szerepe világosan kirajzolódik az EU-s partnerek tagállami érdekérvényesítési stratégiáiból és szövetségkötési preferenciáiból (2011-2020)”) az EU Tanácsán belüli nemzeti érdekérvényesítés felől közelíti meg Németország EU-n belüli hatalmát. A Tanács igen zárt rendszere, valamint a tagállamok közötti kooperációval kapcsolatos információhiány miatt a hipotézis bizonyítása egy brüsszeli think tank (*European Council on Foreign Relation*) kutatása nyers adatsorainak felhasználásával és különböző szempontok szerinti elemzésével történik. Az *EU Coalition Explorer* három egymáshoz közel eső évben (2017, 2018, 2020) kivitelezett kutatási projektje több száz aktor (tanácsi diplomata, politikus, uniós szakértő) megkérdezésével modellezi a tanácsi rendszeren belül a tagállamok viselkedését, érdekérvényesítési preferenciáit. A think tank által nyilvánosságra hozott aggregált adatsorok felhasználásával lehetővé válik, hogy az adatokat Németországra vonatkoztatva képet lehessen alkotni az ország EU-n belüli hatalmáról és pozíciójáról (azaz milyen helyet foglal el – *inter alia* – a koalícióképzés és szakpolitikai együttműködés szempontjából).

Az értekezés **harmadik hipotézise** („Németország EU-n belüli hegemóniája és érdekérvényesítő képessége már az uniós döntéshozatal fázisában tetten érhető”) az uniós döntéshozatalra fókuszál, azon belül is Németország informális befolyására. A hipotézis két

esettanulmány alapján azt vizsgálja, hogy már az Európai Bizottság döntéselőkészítési folyamatában (a döntéshozatal kvázi „embrionális stációjában”) tetten érhető-e bizonyos tagálami preferenciák megnyilvánulása, ezen belül is kiemelten a német álláspont visszatükröződése. A két bizottsági jogszabály-tervezetre fókuszáló esettanulmány célja annak bemutatása, hogy a vizsgálat alá vont két konkrét bizottsági tervezetben mennyire köszön vissza a német álláspont. Ennek kapcsán az esettanulmányok a következő relatíve egyszerű módszertant követik: ismertetik a német álláspontot az adott szakpolitikai kérdésben a hozzáférhető forrásokon keresztül, még a bizottsági jogszabálytervezet nyilvánosságra kerülése előtt. Ezt követően a bizottsági jogszabálytervezetet összevetve a kezdeti német állásponttal azt vizsgálják, hogy a két esettanulmány kapcsán látható-e kézzelfogható német befolyás és ennek következtében dominancia az uniós döntéselőkészítés fázisában.

Végül a **negyedik hipotézis** („Az Európai Parlamentben a 2014-2019-es törvénykezési ciklusban a német európai parlamenti képviselők voltak a legaktívabb és legtöbb összeköttetéssel rendelkező képviselők”) az Európai Parlamenten belüli jogalkotást vizsgálja statisztikai elemzéssel a német képviselők munkáján keresztül. A hipotézis bizonyításához három mutatószám és rangsor megalkotása vált szükségessé: az „EP-képviselői aktivitási rangsor 1”: az EP képviselők aktivitását méri az általuk benyújtott indítványok és módosítási indítványok számának vizsgálata alapján, míg az „EP-képviselői aktivitási rangsor 2” az EP-képviselők aktivitását a jelentéstevői (*rapporteur*) szerepkör vizsgálata alapján méri. Az „EP-képviselői összeköttetési rangsor” pedig egy, az EP-képviselők együttműködési szorosságát jelző lista, ami az együtt betervezett módosító indítványok vizsgálata alapján állítja fel az EP-képviselők vonatkozó rangsorát. A hipotézis bizonyításához, azaz a mutatószámok megalkotásához és vizsgálatához kiemelkedően támaszkodom az *Eulytix* Európai Parlamentet vizsgáló éves jelentésének módszertanára, továbbá arra a 2014-2019-es törvénykezési ciklust vizsgáló adatsorra, ami az *Eulytix* adatbázisából külön az értekezés számára lett leszűrve.

3. Az értekezés eredményei

Az értekezés a különböző hipotéziseken keresztül a német hegemonia előfordulását és megnyilvánulásait vizsgálja az Európai Unió intézményrendszerében. A cél a különböző hipotézisek bizonyítása kapcsán az, hogy a német hegemonia uniós intézményrendszerben fellelhető különböző aspektusai külön-külön is meg tudjanak jelenni, majd az egyes hipotézisek összesítésének következményeképp választ lehessen adni arra a kérdésre, hogy hegemon-e Németország. Az előbbieken alapján az értekezés főbb következtetései a következők:

1. Bár a hegemon stabilitás elmélete egy rendkívül releváns és koherens elmélete a nemzetközi kapcsolatoknak, mindmáig nincs a hegemonia fennállásának/létrejöttének egy általános érvényű és elfogadottságú kritériumrendszere.

Bár a hegemoniával kapcsolatos szakirodalomban többen is többféle kísérletet tettek már a hegemonia kritériumainak lefektetésére (pl. Keohane, Baun), mind a mai napig nincs egy általánosan elfogadott, univerzális kritériumrendszer a hegemonia meghatározására. Egy univerzális kritériumrendszer hiányában a disszertáció abból a feltételezésből indul ki, hogy Németország abban az esetben tekinthető hegemonnak, amennyiben a felállított hipotézisek többsége teljesül.

2. Németország gazdasági szempontból kétségtelenül az Európai Unió leginkább domináns tagállama.

Az értekezés tizenegy különböző gazdasági mutató segítségével járja körbe az előzetes hipotézis keretei között Németország gazdasági hatalmát a 2010-2019-es időszak tekintetében. A klasszikusnak tekinthető gazdasági mutatók (pl. GDP nagysága, GDP növekedési üteme, államadósság alakulása, munkatermelékenység stb.) mellett egyéb mérőszámok (pl. koronavírusra adott gazdasági reakció mértéke, hitelminősítés alakulása, az uniós költségvetésbe történő befizetés nagysága stb.) is terítékre kerülnek a hipotézis vizsgálatának keretei között. A mutatók – néhány kivételtől eltekintve – egyöntetűen a német gazdaság lehengerlő erejét demonstrálják.

3. A német uniós tisztviselők nem tekinthetők felülreprezentáltak az Európai Bizottság tisztviselői körében.

Az értekezés kimutatja, hogy a vizsgált időszakban (2011-2020) a német tisztviselők nem érték el a tagállamonként meghatározott foglalkoztatási célarányt az Európai Bizottság állományában. Németországnak – lakossága arányában – hozzávetőlegesen 14%-os a foglalkoztatási célaránya az uniós intézményekben, és az Európai Bizottságban a német tisztviselők aránya nem érte el a 9 százalékot a vizsgált időszakban. A német tisztviselők beosztás szerinti bontásban történő vizsgálata árnyalja némileg a képet: ezek szerint a legmagasabb beosztású német bizottsági tisztviselők aránya 12 százalék fölött alakult a vizsgált időszakban, de még ez a legmagasabb kategória sem érte el a német foglalkoztatási célarányt.

4. A disszertáció keretei között létrehozott intézményi-hatalmi modell rendkívül erős és növekvő német dominanciát mér az EU intézményrendszerének vezető posztjait illetően az utóbbi tíz év vonatkozásában.

Németország egyértelműen uralja az (intézményi-hatalmi modell vizsgálata alá vont) uniós intézményrendszert, a vezető posztokat elfoglaló német tisztviselők hatalmas túlsúlyban vannak a többi tagállam vezető tisztviselőinek számához képest. A német vezető tisztviselők tisztán felülreprezentáltak, és az európai intézményrendszer az intézményi-hatalmi modell alapján „németül beszél”. Németország intézményi hegemoniája (túlsúlya) ráadásul már 2011-ben is tettenérhető volt, de jelentősen tovább erősödött az évtized folyamán. 2020-ra sosem látott nagyságúra nyílt az olló az uniós intézményi hatalom tekintetében: a vezető uniós posztok szempontjából második legjelentősebb tagállam (Olaszország) is csupán harmadannyira erős az intézményi-hatalmi modell alapján, mint Németország.

5. Németország az EU-tagállamok túlnyomó többsége számára referenciapontként szolgál az EU Tanácsában a nemzeti érdekérvényesítés szempontjából.

Az *EU Coalition Explorer* nyers adatait használva világosan demonstrálható, hogy Németország kiemelkedik a többi ország közül fontosságát tekintve, központi helyet foglal el az egyes tagállamok szövetségkötési stratégiájában, és az ország mára az EU megkerülhetetlen hatalma lett, amennyiben az uniós döntéshozatalban tagállami

érdekérvényesítésről van szó. Németország számít a tagállamok többségénél az elsődleges referenciapontnak a különböző szakpolitikai kérdésekben annak ellenére is, hogy az unióval kapcsolatos érdekek terén jelentős eltérések is fellelhetők. Németországot megbízható és kooperatív partnerként könyveli el az uniós tagállamok többsége, és kétség sem fér Németország vélt vezető befolyásához a különböző politikaterületek (pl. fiskális politika, migrációs politika) vonatkozásában.

6. Bár a tagállamok nemzeti érdekérvényesítése szempontjából létfontosságú informális preferenciák tekintetében Németország kiemelkedő helyet foglal el, némileg meglepő módon mindez nem igaz egyes – Németországhoz minden szempontból közel álló – tagállamokra.

A közép-európai (visegrádi) tagállamok gazdasági szempontból kétségkívül a német gazdasági hegemonia alá tartoznak ugyan, ezzel szemben az *EU Coalition Explorer* adatai alapján a gazdasági hegemoniából mégsem következik minden esetben a politikai preferenciák vonatkozó automatikus igazodása, ugyanis a V4 államok szakpolitikai szövetségkötési preferenciasorrendjéből nem lehet arra következtetni, hogy Németország hegemon szerepet töltene be ezen államok tekintetében.

7. Az Európai Bizottság esetleges befolyásolását vizsgáló esettanulmányok eltérő eredményre jutnak, és nem tudják bebizonyítani, hogy Németországnak számottevő befolyása lenne az uniós jogalkotás embrionális fázisára.

Az egyik esettanulmány vizsgálata alapján a bizottsági jogszabály-tervezet kétséget kizáróan visszhangozta az aktuális német érdekeket, azaz az elvileg tagállami befolyástól független intézmény jogszabálytervezetében világosan tettenérhető a német pozíció figyelembevétele és áttemelése, továbbá az a törekvés, hogy a német tagállami érdeket uniós szintre emelje. A másik esettanulmány ugyanakkor ellenkező következtetésre jut, azaz demonstrálja, hogy az Európai Bizottság nem a német érdekekkel összhangban tett egy jelentős szakpolitikai javaslatot. Az előbbiekből világosan következik, hogy csupán két esettanulmány alapján nem lehet megalapozott következtetéseket levonni a bizottsági jogszabálytervezet irányultságára vonatkozóan. Ideális esetben az összes bizottsági jogszabálytervezet háttérét meg kellene vizsgálni a német vonatkozásaival egyetemben ahhoz, hogy tudományos alapossággal alá lehessen támasztani a Bizottság esetleges politikai elfogultságát.

8. Az Európai Parlamenti képviselők aktivitásának és összeköttetésének vizsgálatára létrehozott mérőszámok nem tükrözik német jogalkotási dominanciát az EP-ben.

Az egyedi adatbázist felhasználva létrehozott különböző (aktivitási, összeköttetési) mutatók és rangsorok alapján kijelenthető, hogy a módosító indítványok jegyzése azt mutatja, hogy a német EP-képviselők nem tekinthetők sem a legaktívabb, sem a leginkább összekötött EP-képviselőknek, ráadásul a jelentésteveői szerepek tekintetében sem tekinthetők átlagon felüli aktivitásúnak. Ennek következtében Németország hatalma (az európai parlamenti képviselők munkáján keresztül) az Európai Parlamentben korlátozottan tekinthető a vizsgálat alá vont 2014-2019-es törvénykezési időszakban.

9. Összességében megállapítható, hogy – az előzetes hipotézist nem számítva – a hipotézisek többsége nem támasztja alá, hogy Németország hegemon szerepet játszana az európai uniós intézményrendszeren belül.

Bár az EU intézményeinek vezetésében felülreprezentáltak a németek, továbbá Németország kétségkívül hatással van az egyes államok szövetségkötési- és érdekvégyesítési preferenciáira, nem bizonyítható, hogy Németország befolyásolni tudná az uniós jogalkotási folyamat előkészítő fázisát, továbbá azt sem lehet állítani, hogy a német képviselők lennének a legbefolyásosabb EP-képviselők az Európai Parlamenten belüli jogalkotás tekintetében. A felállított hipotézisek nem bizonyítják egyértelműen, hogy Németország hatalma a vizsgált dimenziók vonatkozásában korlátlan lenne. A hipotézisek vizsgálata azonban arra is rámutat, hogy az Európai Unió belüli német dominancia egy létező jelenség, csupán a mértéke kérdéses: a hipotézisek árnyalásával és a módszertan átalakításával könnyedén más végeredmény is születhet a német hegemonia létezéséről.

10. Utolsóként fontos megjegyezni, hogy az értekezés által használt módszertani mix – és ennek következtében maga a disszertáció is – számos korláttal rendelkezik.

A német hegemonia általános kérdésköre jóval meghaladja az értekezés által vizsgálat alá vont dimenziókat. A német hegemonia elsősorban az eurózóna válságkezelésében, illetve az európai fiskális egységesülés területén ölt testet, így a vonatkozó német hegemonia fő sodrát a disszertáció nem teszi elemzés tárgyává. Bár ez tudatos döntés eredménye, az értekezés a

német hegemonia fontos (talán legfontosabb) dimenzióját hagyja az elemzés keretein kívül. Ezen kívül látni kell, hogy a német hegemonia gyakorlati megnyilvánulásait értelemszerűen lehetetlen teljeskörűen elemezni a disszertáció által megfogalmazott hipotézisek keretei között.

Végül fontos megemlíteni, hogy a jelenleg is tartó koronavírus okozta világjárvány kapcsán keletkezett globális társadalmi és gazdasági károk és az ahhoz kapcsolódó költségek ma még jórészt felbecsülhetetlenek. Egyértelmű, hogy a koronavírus (és az azzal szembeni védekezés) fogja írni a 2020-as évtized első felének történetét. A koronavírus óhatatlanul hatással lesz a kutatási témára, tekintve, hogy az EU legerősebb gazdasága, Németország is jócskán megérzi a gazdasági visszaesést, ami hatással lehet későbbi hatalmának mértékére, hatalomgyakorlásának módjára, a német hegemonia kérdéskörére is. A koronavírus hatásának feltárása a német hegemonia vonatkozásában későbbi kutatások tárgyát képezheti majd.

4. Fontosabb felhasznált irodalom

Anderson, Perry (2017): *The H-Word – The Peripeteia of Hegemony*, Verso, London

Art, David (2015): The German Rescue of the Eurozone: How Germany Is Getting the Europe It Always Wanted, *Political Science Quarterly*, Vol. 130, no. 2, pp. 181-212

Baun, Michael (2005): Germany and Central Europe: Hegemony Re-examined, *German Politics*, Vol. 14, no. 3, pp. 371-389

Benczes István (2017): Regionális hegemon-e Németország? *Külgazdaság*, 61. évfolyam, 2017/7-8, pp- 3-27

Benczes István (2018): Kiegyensúlyozás, mélyülés, hegemonia – Az Európai Unió és a realizmus, *Külgazdasági Szemle*, 2018/01, pp. 81-105

Bendiek, Annegret (2015): „Review 2014“: *Grundpfeiler deutscher Außenpolitik und weltweite Erwartungen*, Working Paper Research Division EU/Europe Stiftung Wissenschaft und Politik German Institute for International and Security Affairs, 2015/05

Bonatti, Luigi; Fracasso, Andrea (2013): The German Model and the European Crisis, *Journal of Common Market Studies*, Vol. 51, no. 6, pp. 1023-1039

Bulmer, Simon; Paterson, William (2018): *Germany and the European Union: Europe's Reluctant Hegemon?* Red Globe Press, London

Bulmer, Simon (2014): Germany and the Eurozone Crisis: Between Hegemony and Domestic Politics, *West European Politics*, Vol. 37, no. 6. pp. 1244-1263

Bulmer, Simon; Paterson, William (2013): Germany as the EU's reluctant hegemon? Of economic strength and political constraints, *Journal of European Public Policy*, Vol. 20., no. 10, pp- 1387-1405

Crawford, Beverly (2015): German power and embedded hegemony in Europe, in: Colvin, Sarah: *The Routledge handbook of German politics and culture*, London, New York, pp. 329-348.

Crawford, Beverly (2007): *Power and German Foreign Policy – Embedded Hegemony in Europe*, Palgrave Macmillan, Basingstoke

De Jong, Eelke; Van Esch, Femke (2015): Culture matters: French-German Conflicts on European Central Bank Independence and Crisis Resolution, in: Jessop B., Young B., Scherrer C. (eds.): *Financial Cultures and Crisis Dynamics*, Routledge, London, New York

European Council on Foreign Relations (2020): *EU Coalition Explorer 2020*
<https://ecfr.eu/special/eucoalitionexplorer/> (2021. 02. 18.)

European Council on Foreign Relations (2018): *EU Coalition Explorer 2018*
https://www.ecfr.eu/page/ECFR269_EU_COALITION_EXPLORER_2018_V1.10.pdf (2019. 08. 20.)

European Council on Foreign Relations (2017): *EU Coalition Explorer 2016*
https://www.ecfr.eu/page/ECFR209_EU_COALITION_EXPLORER_2017_V2.0.pdf (2019. 08. 20.)

Faas, Thorsten (2002): Why Do Meps Defect? An Analysis of Party Group Cohesion in the 5th European Parliament, *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol. 6 No. 20.

Graf Kielmansegg, Peter (2017): Deutschland und Europa: Aspekte einer schwieriger gewordenen Beziehung,
ZSE Zeitschrift für Staats- und Europawissenschaften, Vol. 15, Issue 2-3, pp. 485 - 500

Habermas, Jürgen (2020): 30 Jahre danach: Die zweite Chance, *Blätter für deutsche und internationale Politik*, September 2020
<https://www.blaetter.de/ausgabe/2020/september/30-jahre-danach-die-zweite-chance> (2020. 12. 14.)

Hettyey András (2019): *Hegemónia helyett – Magyar-német kapcsolatok 1990-2002 között*, L'Harmattan, Budapest

Hix, Simon; Noury, Abdul; Roland, Gerard (2005): Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament 1979-2001, *British Journal of Political Science*, Vol. 35, No. 2, pp. 209-234

Hix, Simon; Noury, Abdul; Roland, Gerard (2009): Voting Patterns and Alliance Formation in the European Parliament, *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, Vol. 364, No. 1518, pp. 821-831

Kagan, Robert (2019): The New German Question – What Happens When Europe Comes Apart? *Foreign Affairs*, Vol. 98, no. 3., May-June 2019

Kégler Ádám (2008): *Tagállami érdekérvényesítés az Európai Unióban*, PhD. értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola, Budapest

Keohane, Robert (1984): *After Hegemony – Cooperation and Discord in the World Political Economy*, Princeton University Press, Princeton

- Kindleberger, Charles (1981): Dominance and leadership in the international economy: Exploitation, public goods and free rides, *International Studies Quarterly*, Vol. 25. No. 2, pp. 242-254
- Kiss J. László (2012): Vezető szerep és európai egyensúly az euróválságban – Németország: „Kilépni vagy vezetni?“, *Magyar Külügyi Intézet tanulmányok*, 2012/23
- Kiss J. László (2012): Németország mint mag-Európa magja: az új „németkérdés” és az euróválság; *Magyar Külügyi Intézet elemzések*, 2012/5
- Kiss J. László (2011): Hegemónia az euróválság útján, avagy a német hatalom korlátai, *Magyar Külügyi intézet tanulmányok*, 2011/37
- Kiss J. László (szerk.) (2000): Korlátozott szuverenitás és integráció. A német Európa-politika történelmi gyökerei és mai dilemmái, *A tizenötök Európái*, pp. 59-131, Osiris Kiadó, Budapest
- Kovács Attila, Kocsis Levente (2021): *Eulytix Annual Report, European Parliament 2019-2020* <https://eulytix.eu/annual-report/> (2021. 02. 28.)
- Kundnani, Hans (2014): *The Paradox of German Power*, Hurst & Company, London
- Lentner, Howard (2005): Hegemony and Autonomy, *Political Studies*, Vol. 53., No. 4, pp. 735-752
- Lever, Paul (2017): *Berlin Rules: Europe and the German Way*, I. B. Tauris, London
- Markovits, Andrei S.; Reich, Simon; Westermann, Frank (1996): Germany: Hegemonic Power and Economic Gain? *Review of International Political Economy*, Vol. 3, No. 4, pp. 698-727
- Münkler, Herfried (2015): *Macht in der Mitte – Die neuen Aufgaben Deutschlands in Europa*, Körber Stiftung, Hamburg
- Palánkai Tibor, Kengyel Ákos, Kutasi Gábor, Benczes István, Nagy Sándor Gyula (2011): *A globális és regionális integráció gazdaságtana*, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Palánkai Tibor (2004): *Az európai integráció gazdaságtana*, Aula Kiadó, Budapest
- Paterson, William (2015): The making of German European Policy, in: Colvin, Sarah: *The Routledge handbook of German politics and culture*, pp. 315-328.

- Paterson, William (2011): The Reluctant Hegemon? Germany Moves Centre Stage in the European Union, *Journal of Common Market Studies*, Vol. 49, pp. 57-75
- Pedersen, Thomas (2002): Cooperative Hegemony: Power, Ideas and Institutions in Regional Integration, *Review of International Studies*, Vol. 28, No. 4, pp. 677-696
- Proissl, Wolfgang (2010): Why Germany fell out of love with Europe, *Bruegel Essay and Lecture Series*, Brüssel
- Schild, Joachim (2013): Leadership in Hard Times – Germany, France, and the Management of the Eurozone Crisis, *German Politics and Society*, Vol. 31, Issue 1, pp. 24-47
- Schönberger, Christoph (2012): Hegemon wider Willen - Zur Stellung Deutschlands in der Europäischen Union, *Merkur*, Januar 2012, Vol. 66, Heft 752, pp 1-8
- Teló, Mario (2013): Für eine verantwortliche deutsche Hegemonie in Europa, *Frankfurter Hefte*, Vol. 9, pp. 4-8.
- Van Esch, Femke; de Jong, Eelke (2019): National culture trumps EU socialization: the European central bankers's views of the euro crisis, *Journal of European Public Policy*, Vol. 26, No. 2, pp. 169-187
- Young, Brigitte (2014): German Ordoliberalism as Agenda Setter for the Euro Crisis: Myth Triumphs Reality, *Journal of European Contemporary Studies*, Vol. 22, No. 3, pp. 276-287

5. A tágan értelmezett témával kapcsolatos saját publikációk jegyzéke

Folyóiratcikkek

Baranyi Márton: Létezik-e német hegemonia az Európai Parlamentben? *Külügyi Szemle*, 2021 (befogadó nyilatkozat)

Baranyi Márton: German institutional hegemony in EU sustainability policies, *Köz-Gazdaság*, 2021. június, XVI. évfolyam: 2, pp. 180-187

Baranyi Márton: Magyarország aszimmetrikus kereskedelmi függősége az integrációs profil szemszögéből, *Köz-Gazdaság*, VII. évfolyam: 1, pp. 147-156

Könyvfejezetek

Baranyi Márton: Climate change: The Europe 2020 Strategy as a response, in: Gábor, Kutasi (szerk.) *Price of unsustainability: Economic impacts of climate change*; Budapest: Aula, (2012) pp. 207-221. , 15 p.

Baranyi, Márton: Az EU közös energiapolitikája - a megvalósulás feltételei In: *TézEU-sz 2011 – Tézisek az EU-elnökségi stratégiához*, Budapest, Magyarország: Külügyminisztérium, (2009) pp. 11-18. , 8 p.